

Spis treści

Wykaz skrótów / 17

Wstęp / 23

Rozdział I

Zagadnienia wprowadzające / 27

- 1.1. Źródła rozwoju systemu oficjalnych interpretacji prawa podatkowego i celnego / 27
- 1.2. Terminologia i zakres pracy / 31
 - 1.2.1. Oficjalne stanowisko a interpretacja / 31
 - 1.2.2. *Advance ruling* a zakres pracy / 36
 - 1.2.3. „Oficjalność” interpretacji / 38
 - 1.2.4. Interpretacja w znaczeniu formalnym i materialnym / 43
 - 1.2.5. Interpretacje „samoistne” i „niesamoistne” / 44
 - 1.2.6. Interpretacja, wykładnia a przedmiot opracowania / 47
 - 1.2.7. Organ władzy publicznej lub organizacji międzynarodowej jako podmiot wydający interpretację / 48
 - 1.2.8. Odrębność problemu zmienności wykładni sądowej / 50
 - 1.2.9. Interpretacje „wyspecjalizowane” / 51
 - 1.2.10. Prawo podatkowe i celne / 56
 - 1.2.11. Pojęcie „zmiana oficjalnego stanowiska” / 59
- 1.3. Zasady ogólne prawa a stabilność i zmiana interpretacji – zarys problematyki / 61
 - 1.3.1. Zasady ogólne prawa – wprowadzenie / 61
 - 1.3.2. Zasada zaufania i zasady „pokrewne” / 64
 - 1.3.3. Zasada legalizmu / 68

- 1.3.4. Zasada równości / 70
- 1.3.5. Zasada nieretroakcji / 72
- 1.4. Aktualny stan badań nad zmianą interpretacji prawa podatkowego i celnego / 73
- 1.5. Problemy badawcze / 75

Rozdział II

Interpretacje organów organizacji międzynarodowych / 79

- 2.1. Wprowadzenie / 79
- 2.2. Interpretacje wydawane przez Światową Organizację Celną / 82
 - 2.2.1. Światowa Organizacja Celną – podstawowe informacje / 82
 - 2.2.2. Interpretacje dotyczące klasyfikacji taryfowej towarów wydawane przez WCO / 83
 - 2.2.3. Kwestia zmienności interpretacji WCO / 86
 - 2.2.4. Niewiążący charakter interpretacji wydawanych przez WCO a stabilizacja interpretacji prawa na poziomie krajowym / 88
 - 2.2.4.1. Wprowadzenie / 88
 - 2.2.4.2. Charakter prawny not wyjaśniających i opinii klasyfikacyjnych WCO – stan przed 1 maja 2004 r. / 89
 - 2.2.4.3. Charakter prawny not wyjaśniających i opinii klasyfikacyjnych – aktualny stan orzecznictwa / 92
 - 2.2.4.4. Wyrok w połączonych sprawach *British Sky Broadcasting Group plc* i *Pace plc* – zapowiedź zmiany podejścia Trybunału Sprawiedliwości? / 93
 - 2.2.5. Skutki zmiany noty wyjaśniającej lub opinii klasyfikacyjnej z punktu widzenia prawa unijnego / 95
 - 2.2.6. Skutki zmiany lub wydania nowych not wyjaśniających lub opinii klasyfikacyjnych WCO dla bytu prawnego innych interpretacji wydanych na podstawie prawa unijnego / 98

- 2.3. Model Konwencji OECD i Komentarz OECD / 100
 - 2.3.1. Komentarz OECD – wprowadzenie / 100
 - 2.3.2. Charakter prawny Komentarza OECD a stabilizacja interpretacji prawa na poziomie krajowym / 103
 - 2.3.2.1. Wprowadzenie / 103
 - 2.3.2.2. Rekomendacja OECD / 104
 - 2.3.2.3. Komentarz OECD a Konwencja wiedeńska o prawie traktatów / 106
 - 2.3.2.4. Zasady *estoppel*, *acquiescence* oraz ochrony uzasadnionych oczekiwań / 112
 - 2.3.2.5. Wiążący charakter Komentarza OECD? / 115
 - 2.3.2.6. Znaczenie Komentarza OECD w praktyce orzeczniczej sądów i organów podatkowych / 119
 - 2.3.3. Skutki zmiany Komentarza OECD / 123
 - 2.3.3.1. Polska praktyka orzecznicza i poglądy doktryny / 123
 - 2.3.3.2. Problem dynamicznej lub statycznej wykładni umów o unikaniu podwójnego opodatkowania / 124
 - 2.3.3.3. Stanowisko wyrażone w Komentarzu OECD / 128
 - 2.3.3.4. Statyczna a dynamiczna wykładnia umów a zmiana Komentarza OECD / 129
- 2.4. Podsumowanie – specyfika wykładni dokonywanej przez organizacje międzynarodowe w kontekście ich zmiany / 137

Rozdział III

Interpretacje prawa podatkowego i celnego wydawane przez organy Unii Europejskiej / 143

- 3.1. Niejasne granice systemu interpretacji unijnych / 143
- 3.2. Charakter prawny interpretacji (wytycznych) wydanych przez Komitet ds. VAT / 144
- 3.3. Charakter prawny interpretacji wydanych przez Komitet Kodeksu Celnego / 146

- 3.4. Charakter prawny not (uwag) wyjaśniających Komisji / 149
- 3.5. Znaczenie interpretacji prawa dokonywanych przez Komitety oraz not wyjaśniających Komisji w procesie wykładni i stosowania prawa celnego i podatkowego / 151
- 3.6. Podsumowanie / 154

Rozdział IV

Interpretacje prawa celnego wydawane przez organy krajowe / 156

- 4.1. Niewiążące informacje o stosowaniu prawa celnego / 156
 - 4.1.1. Wprowadzenie / 156
 - 4.1.2. Niewiążący charakter informacji uregulowanej w art. 11 w.k.c. / 158
 - 4.1.3. Zmiana niewiążącej informacji o stosowaniu prawa celnego / 159
 - 4.1.4. Skutki zastosowania się przez jednostkę do informacji, która nie została uwzględniona w rozstrzygnięciu organu celnego lub zmienionej po dokonaniu przywozu towaru / 161
- 4.2. Wiążąca informacja taryfowa / 169
 - 4.2.1. Wprowadzenie / 169
 - 4.2.2. Wiążący charakter WIT jako gwarancja stabilności klasyfikacji taryfowej / 172
 - 4.2.3. Zakres podmiotowy ochrony / 176
 - 4.2.4. Zakres temporalny ochrony wynikającej z WIT / 182
 - 4.2.5. Unieważnienie WIT / 185
 - 4.2.6. Utrata ważności WIT wskutek zmiany prawa / 188
 - 4.2.7. Utrata ważności wskutek zmiany interpretacji prawa przez podmioty inne niż organy celne / 193
 - 4.2.8. Utrata ważności wskutek cofnięcia lub zmiany przez organ / 197
 - 4.2.9. Kwestia kompletności katalogu przesłanek utraty ważności lub unieważnienia WIT zawartego w art. 12 w.k.c. / 205
 - 4.2.10. Uchylenie WIT wskutek złożenia odwołania / 206

- 4.2.11. Możliwość skorzystania z WIT po utracie
ważności / 210
- 4.2.12. Specyfika stosowania WIT w podatku
akcyzowym / 218
- 4.3. Podsumowanie / 220

Rozdział V

Interpretacje prawa podatkowego w Polsce / 222

- 5.1. Wprowadzenie / 222
- 5.2. Interpretacje prawa podatkowego w ustawie
o zobowiązaniach podatkowych / 223
 - 5.2.1. Zarys regulacji / 223
 - 5.2.2. Ochrona interesów podmiotu działającego
w zaufaniu do interpretacji wydawanych
przez Ministra Finansów / 225
 - 5.2.3. Ochrona interesów podmiotu działającego
w zaufaniu do interpretacji udzielanych
przez organy podatkowe / 230
 - 5.2.4. Zmiana interpretacji w znaczeniu
formalnym / 233
- 5.3. Interpretacje prawa podatkowego od 1 stycznia 1998 r. do
31 grudnia 2002 r. / 235
 - 5.3.1. Zarys regulacji / 235
 - 5.3.2. Zmiana interpretacji w sensie formalnym / 237
 - 5.3.3. Zasada nieszkodzenia a dopuszczalność zmiany
stanowiska organu podatkowego i Ministra
Finansów / 238
 - 5.3.4. Zakres podmiotowy i przedmiotowy zasady
nieszkodzenia / 241
 - 5.3.5. Kwestia dopuszczalności zmiany interpretacji
w drodze zaskarżenia do sądu
administracyjnego / 243
- 5.4. Interpretacje prawa podatkowego
od 1 stycznia 2003 r. / 244
 - 5.4.1. Zarys regulacji / 244
 - 5.4.2. Zmiana interpretacji ogólnej / 246
 - 5.4.3. Zmiana interpretacji indywidualnej / 246

- 5.4.4. Nieuwzględnienie interpretacji w treści rozstrzygnięcia sprawy indywidualnej / 248
- 5.4.5. Zasada nieszkodzenia / 249
- 5.5. Wyrok TK z dnia 11 maja 2004 r., K 4/03 i jego konsekwencje / 251
 - 5.5.1. Zarzut niekonstytucyjności / 251
 - 5.5.2. Stanowisko TK / 251
 - 5.5.3. Skutki wyroku / 254
- 5.6. Interpretacje prawa podatkowego od 1 stycznia 2005 r. do 30 czerwca 2007 r. / 256
 - 5.6.1. Zarys regulacji / 256
 - 5.6.2. Możliwość niezastosowania się przez organ podatkowy do treści interpretacji ogólnej i jego skutki – zasada nieszkodzenia / 261
 - 5.6.3. Zmiana interpretacji ogólnej / 263
 - 5.6.4. Możliwość niezastosowania się organu podatkowego do treści interpretacji indywidualnej i jego skutki / 264
 - 5.6.5. Zmiana lub uchylenie interpretacji indywidualnej / 265
 - 5.6.5.1. Wprowadzenie / 265
 - 5.6.5.2. Tryb „zażaleniowy” / 265
 - 5.6.5.3. Tryb nadzorczy / 269
 - 5.6.5.4. Skutek temporalny zmiany lub uchylecia interpretacji indywidualnej / 276
 - 5.6.5.5. Zmiana interpretacji „milczącej” / 280
 - 5.6.5.6. „Zmiana” interpretacji przez wydanie nowej interpretacji? / 281
 - 5.6.6. Kontrola sądowa prawidłowości interpretacji / 283
 - 5.6.7. Specyfika interpretacji dotyczących wykładni postanowień umów międzynarodowych / 284
- 5.7. Interpretacje prawa podatkowego od 1 lipca 2007 r. / 285
 - 5.7.1. Wprowadzenie / 285
 - 5.7.2. Wydawanie interpretacji ogólnych / 286
 - 5.7.3. Wydawanie interpretacji indywidualnych / 287
 - 5.7.4. Zmiana interpretacji z inicjatywy posiadacza / 289
 - 5.7.4.1. Wprowadzenie / 289

- 5.7.4.2. Sądowa kontrola interpretacji jako droga zmiany interpretacji indywidualnej / 290
- 5.7.4.3. Wezwanie do usunięcia naruszenia prawa / 291
- 5.7.4.4. Skutki złożenia wezwanego do usunięcia naruszenia prawa / 296
- 5.7.4.5. Zmiana interpretacji indywidualnej w trybie art. 54 § 3 p.p.s.a. / 298
- 5.7.4.6. Podsumowanie / 300
- 5.7.5. Zmiana interpretacji z urzędu / 301
 - 5.7.5.1. Istota zmiany interpretacji z urzędu / 301
 - 5.7.5.2. Właściwość organu w sprawie zmiany interpretacji indywidualnej / 301
 - 5.7.5.3. Tryb zmiany interpretacji indywidualnej / 305
 - 5.7.5.4. Tryb zmiany interpretacji ogólnej / 308
- 5.7.6. „Zmiana” interpretacji indywidualnej przez wydanie nowej interpretacji indywidualnej / 308
- 5.7.7. Zasada nieszkodzenia / 309
 - 5.7.7.1. Wprowadzenie / 309
 - 5.7.7.2. Zakres podmiotowy zasady nieszkodzenia / 310
 - 5.7.7.3. Zasada nieszkodzenia w wypadku interpretacji dotyczących „przyszłych skutków podatkowych” / 314
 - 5.7.7.4. Zakres temporalny i warunki zastosowania zasady nieszkodzenia w wypadku interpretacji dotyczących „przyszłych skutków podatkowych” / 318
 - 5.7.7.5. Aspekt proceduralny zasady nieszkodzenia w wypadku „przyszłych skutków podatkowych” / 330
 - 5.7.7.6. Zasada nieszkodzenia w wypadku interpretacji dotyczących „przeszłych skutków podatkowych” / 334
- 5.7.8. Nieskuteczność interpretacji indywidualnej a jej zmiana / 335

- 5.7.9. Interpretacja indywidualna a interpretacja ogólna – kwestia hierarchii interpretacji / 337
- 5.8. Podsumowanie / 338
 - 5.8.1. Ewolucja metody regulacji ochrony interesów jednostki działającej w zaufaniu do interpretacji / 338
 - 5.8.2. Zakres ochrony interesów jednostki działającej w zaufaniu do interpretacji / 339
 - 5.8.3. Zakres stabilizacji sytuacji prawnej jednostki / 341

Rozdział VI

Interpretacje prawa podatkowego w wybranych państwach / 344

- 6.1. Wprowadzenie / 344
- 6.2. Interpretacje prawa podatkowego we Francji / 346
 - 6.2.1. System oficjalnych interpretacji prawa podatkowego we Francji / 346
 - 6.2.2. Zmiana interpretacji / 353
 - 6.2.3. Skutki zmiany interpretacji – gwarancja niezmienności doktryny administracyjnej (*La garantie contre les changements de doctrine administrative*) / 357
- 6.3. Interpretacje prawa podatkowego w Luksemburgu / 364
 - 6.3.1. Podstawy normatywne systemu interpretacji prawa podatkowego w Luksemburgu / 364
 - 6.3.2. System interpretacji prawa podatkowego w Luksemburgu / 365
 - 6.3.3. Charakter prawny interpretacji – kwestia związania organu interpretacjami / 367
 - 6.3.4. Zmiana interpretacji / 369
- 6.4. Interpretacje prawa podatkowego w Republice Czeskiej / 370
 - 6.4.1. Ewolucja systemu interpretacji prawa podatkowego w Republice Czeskiej przed 1 stycznia 2011 r. / 370
 - 6.4.2. Ogólne interpretacje prawa podatkowego – zasady wydawania / 372
 - 6.4.3. Charakter prawny ogólnych interpretacji prawa podatkowego / 373

- 6.4.4. Indywidualne interpretacje prawa podatkowego w latach 2004–2010 / 374
- 6.4.5. Zmiana indywidualnej interpretacji prawa podatkowego w latach 2004–2010 / 375
- 6.4.6. Indywidualne interpretacje po 1 stycznia 2011 r. / 376
- 6.5. Interpretacje prawa podatkowego w Belgii / 377
 - 6.5.1. Wprowadzenie / 377
 - 6.5.2. Interpretacje indywidualne prawa podatkowego w Belgii przed 2003 r. / 379
 - 6.5.2.1. Interpretacje indywidualne prawa podatkowego w Belgii wydawane przez la Commission des accords fiscaux préalable / 379
 - 6.5.2.2. „Niesformalizowane” interpretacje prawa podatkowego / 380
 - 6.5.2.3. Decyzja uprzednia (*la décision anticipée*) wprowadzona przez zarządzenie królewskie (*arrêté royal*) z dnia 3 maja 1999 r. / 380
 - 6.5.2.4. Charakter prawny interpretacji prawa podatkowego w Belgii przed 2003 r. / 381
 - 6.5.2.5. Zmiana interpretacji prawa podatkowego w Belgii przed 2003 r. / 383
 - 6.5.3. Interpretacje prawa podatkowego w Belgii od 2003 r. / 384
 - 6.5.3.1. Decyzja uprzednia (*la décision anticipée*) – podstawowe informacje / 384
 - 6.5.3.2. Zakres związania organów podatkowych przez decyzję uprzednią / 386
- 6.6. Interpretacje prawa podatkowego w Szwecji / 391
 - 6.6.1. System interpretacji prawa podatkowego w Szwecji / 391
 - 6.6.2. Zakres związania interpretacją / 392
 - 6.6.3. Problem zmiany interpretacji / 393
- 6.7. Podsumowanie / 394

Rozdział VII

Modele ochrony interesów jednostki korzystającej z interpretacji / 396

- 7.1. Wprowadzenie / 396
- 7.2. Metody reglamentacji / 396
- 7.3. Zachowanie jednostki a uruchomienie mechanizmu ochrony / 400
- 7.4. Zakres ochrony / 404
 - 7.4.1. Wprowadzenie / 404
 - 7.4.2. Aspekt przedmiotowy / 404
 - 7.4.3. Aspekt podmiotowy / 408
 - 7.4.4. Aspekt temporalny / 411
 - 7.4.5. Aspekt terytorialny / 413
- 7.5. Konstrukcja mechanizmu ochrony / 415

Rozdział VIII

Związanie organu interpretacją jako gwarancja stabilności sytuacji prawnej jednostki / 417

- 8.1. Istota związania organu interpretacją / 417
- 8.2. Zakres podmiotowy związania interpretacją / 420
- 8.3. Prawne a faktyczne związanie interpretacją / 422
- 8.4. Ograniczenia ustrojowe i konstytucyjne związania interpretacją / 424

Rozdział IX

Orzecznicze i doktrynalne koncepcje ochrony interesów jednostki korzystającej z interpretacji / 431

- 9.1. Wprowadzenie / 431
- 9.2. Zasada uzasadnionych oczekiwań w praktyce niderlandzkiej / 433
- 9.3. Zasada bezpieczeństwa prawnego i dobrej administracji a zasada legalizmu w orzecznictwie sądów belgijskich / 434
- 9.4. Polska praktyka orzecznicza a kształtowanie się zasad ochrony interesów podatnika / 438

Rozdział X

Ochrona interesów jednostki korzystającej z interpretacji a interes osób trzecich / 441

Rozdział XI

Przesłanki, tryb oraz skutek temporalny zmiany interpretacji / 445

11.1. Wprowadzenie / 445

11.2. Przesłanki zmiany interpretacji indywidualnych / 446

11.2.1. Zmiana poglądu interpretacyjnego organu / 446

11.2.2. Zmiana prawa / 451

11.2.3. Nieprawidłowości w zakresie przedstawienia stanu faktycznego / 453

11.2.4. Sprzeczność z inną interpretacją – problem hierarchizacji interpretacji / 455

11.2.5. Przesłanki proceduralne / 456

11.3. Tryb zmiany interpretacji indywidualnej / 457

11.4. Skutek temporalny zmiany interpretacji / 458

Podsumowanie / 461

Bibliografia / 467

Wykaz orzeczeń / 485